VTT:n asiantuntijalausunto

E 52/2023vp Valtioneuvoston selvitys: Euroopan puolustusteollisen strategian valmistelu ja U30/2024vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan puolustusteollisuusohjelmasta ja puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamista koskevan toimenpidekehyksen perustamisesta (EDIP)

Puolustusvaliokunta 6.6.2024

VTT kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. VTT on yksi Euroopan johtavista tutkimuslaitoksista ja Suomen suurin EU-tutkimusrahoituksen saaja. VTT on toiminut puolustustutkimuksessa perustamisestaan vuodesta 1942 alkaen. Tällä hetkellä VTT on Suomen aktiivisin toimija Euroopan puolustusrahaston (EDF) projekteissa sekä merkittävä toimija F-35-hävittäjähankkeen epäsuoran teollisen yhteistyön projekteissa. Näiden myötä VTT:n puolustustutkimuksen määrä on viime aikoina moninkertaistunut. VTT keskittyy lausunnossaan erityisesti tutkimusta ja teknologiankehitystä käsitteleviin osioihin.

VTT tukee Suomen yleistä kantaa EU:n puolustusyhteistyön syventämisen tärkeydestä sekä tarpeesta unionin yhteiselle pitkän aikavälin puolustusteolliselle strategialle. VTT korostaa strategian ja puolustusteollisuusohjelman (EDIP) laatimisessa uuden ”New Defence”-toiminnan huomioimista olemassa olevan teollisuuden rinnalla. New Defencellä tarkoitetaan sitä, että kaksikäyttöteknologiat ja innovatiiviset toimijat ovat tulleet puolustuksen alalle.

Suomen kannassa todetaan EU:n puolustusteollisuuspolitiikan tuovan merkittävää lisäarvoa teollisuuden ja tutkimusyhteisön TKI-yhteistyön tukemiseen. Suomen kannassa voisi jopa vielä lisää vahvistaa näkemystä siitä, että tutkimuksen ja innovoinnin tärkeys eurooppalaisten teknologisten kyvykkyyksien luomisessa on elintärkeää.

Strategiassa komissio esittää EDF:n toimivana välineenä. VTT voi yhtyä tähän näkemykseen. VTT:n näkökulmasta EDF on tällä hetkellä tärkein rahoitusinstrumentti puolustusalan tutkimukseen ja kehitykseen. Rahoituksen ohella EDF:ssä keskeistä on eurooppalaisiin verkostoihin pääsy, jotka usein tuovat myös kaupallisia mahdollisuuksia.

EDF:n avulla tuetaan T&K-vaihetta ja nyt osana puolustusteollista strategiaa esitetty Euroopan puolustusteollinen ohjelma (EDIP) vahvistaisi osaltaan T&K-vaiheen jälkeistä teollistamisvaihetta. Tämä on tärkeää, mutta ei saa tapahtua T&K-vaiheen-rahoituksen kustannuksella.

Suomen kannassa viitataan mahdolliseen EU-rahoitteisten siviilitutkimus- ja kehittämisohjelmien kaksikäyttörajoitusten poistoon tulevaisuudessa. VTT:n näkemyksen mukaisesti seuraavalla ohjelmakaudella tämä kehityssuunta esimerkiksi seuraavassa tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmassa olisi jopa välttämätön kaksikäyttöpotentiaalin mahdollistamiseksi. Tämä olisi EU:n teknologiakehityksen etu laajemmin, mutta myös Suomen, sillä suomalaistoimijoilla on paljon osaamista kaksikäyttöpotentiaalin omaavissa teknologioissa, kuten langattomissa tietoverkoissa ja kvanttiteknologissa.

Espoo 6.9.2024

Sauli Eloranta
Johtaja, Defence
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy